

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
REPUBLIC OF SERBIA
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
STATISTICAL OFFICE OF THE REPUBLIC OF SERBIA

ISSN 0354-3641

**ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА
ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКА
У 2008. ГОДИНИ**

**BASIC RESULTS OF BUSINESS ACTIVITY OF
ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS
IN THE YEAR 2008**

Београд 2010 Belgrade

522

БИЛТЕН BULLETIN

522

Приликом коришћења података објављених у овој публикацији обавезно је навођење извора.
Data publishing is subject to quoting the source.

Предговор

Републички завод за статистику Србије припремио је публикацију „Основни резултати пословања предузећа и предузетника у 2008. години“. У њој су приказани основни резултати пословања предузећа и предузетника, обрачунати у складу са европским статистичким стандардима из области структурних пословних статистика. Обрачун статистичких показатеља базиран је на статистичком истраживању Годишње структурно истраживање о пословању предузећа (СБС-01), за велика и средња предузећа, и административним изворима података (годишњи финансијски извештаји предузећа и предузетника, као и подаци Пореске управе о предузетницима) о осталим пословним субјектима.

Публикација има два дела. У првом делу дата су основна методолошка објашњења о статистичким показатељима и истраживању СБС-01, како би се омогућило правилно и лакше коришћење приказаних података. Други део садржи показатеље пословања предузећа и предузетника за 2008. годину, који су дати у табеларном и графичком приказу, уз пратеће текстуалне коментаре. Републички завод за статистику Србије је у 2009. години, у оквиру едиције Радни документ, објавио две публикације са сличном садржином (број 66 и 67), али се подаци о предузећима делимично разликују због различитих методологија, обрачуна показатеља, извора података или обухвата делатности.

Београд, 2010.

Директор
Проф. др Драган Вукмировић

Preface

The Statistical Office of the Republic of Serbia prepared a publication „Basic Results of Business Activity of Enterprises and Entrepreneurs in the year 2008”. In this publication, basic results of business activity of enterprises and entrepreneurs have been shown, in accordance with European statistical standards from the field of Structural Business Statistics. The calculation of statistical indicators is based on a statistical survey “Annual Structural Survey on Enterprises” (SBS-01), for large and medium enterprises, and administrative data sources (enterprises’ and entrepreneurs’ annual financial reports, as well as data on entrepreneurs from the Tax Administration) for other economical entities.

The publication consists of two parts. The first part refers to basic methodological explanations on statistical indicators and on the Survey SBS-01, the use of presented data being this way user-friendly. The second part contains indicators on the business activity of enterprises and entrepreneurs for 2008 that are presented in tables and graphs, with accompanying textual comments. The Statistical Office of the Republic of Serbia published in 2009, in the frame of the edition Working Document, two publications with similar contents (number 66 and 67), but data on enterprises differ partially due to different methodologies, indicators’ calculation, data sources and activities’ coverage.

Belgrade, 2010

Director
Dragan Vukmirović, Ph.D.

Садржај

Предговор	3
1. Методолошка објашњења	7
1.1. Циљ истраживања	7
1.2. Предмет истраживања	7
1.3. Обухват	9
1.4. Извори података	10
1.5. Извештајне јединице	10
1.6. Прикупљање и обрада података	10
2. Статистички показатељи, пословања нефинансијске пословне економије у 2008. години	11
2.1. Основни подаци	11
2.2. Резултати за предузећа (привредна друштва), по делатностима	13
2.3. Резултати за предузетнике, по делатностима	18
2.4. Резултати за предузећа (привредна друштва), по њиховој величини	19
2.5. Економски индикатори пословања предузећа (привредних друштава)	29

Table of content

Prefece	4
1. Methodological explanations	7
1.1. Aim of the survey	7
1.2. Subject of the survey	7
1.3. Coverage	9
1.4. Data sources	10
1.5. Reporting units	10
1.6. Data collecting and editing	10
2. Statistical indicators on non-financial business economy activity, 2008	11
2.1. Basic results	11
2.2. Results for enterprises, by activities	13
2.3. Results for entrepreneurs, by activities	18
2.4. Results for enterprises, by size classes	19
2.5. Economic indicators on business activity of enterprises	29

1. Методолошка објашњења

1.1 Циљ истраживања

Циљ истраживања представља обрачун индикатора потребних за анализу структуре делатности предузећа, структуре инпута и аутпута производног процеса, пословног успеха и конкурентности економских субјеката на одређеном нивоу делатности, као и развоја пословања на регионалном, националном и међународном нивоу. Резултати истраживања се користе као важан извор података за обрачун макроекономских агрегата у националним рачунима, у краткорочним економским статистикама (нпр. за обрачун пондера), као и за ажурирање података у Статистичком пословном регистру (СПР).

1.2 Предмет истраживања

У складу са циљевима, предмет истраживања СБС-01 јесте анализа структуре делатности предузећа и резултата њиховог пословања.

Образац СБС-01 за 2008. годину састоји се од седам табела. Обележја која се прикупљају у овом образцу јесу:

- **пословни приходи и друга примања** – пословни приходи, субвенције, донације;
- **пословни расходи, порези и остали издаци** – трошкови материјала, трошкови зарада, производних и непроизводних услуга, порези, акцизе, набавке добара;
- **залихе** – по структури;
- **запослени** – годишњи просек броја запослених и одрађени часови рада;
- **текући и капитални трансфери** – у земљи и према иностранству, по примаоцима средстава;
- **истраживање и развој** – трошкови и број запослених у истраживачко-развојним активностима пословних субјеката;
- **промет по делатностима** – подела укупног промета пословног субјекта по делатностима (ниво области) које он обавља (осим помоћних делатности).

1. Methodological explanations

1.1 Aim of the survey

The survey aims at calculating indicators needed for the analysis of the structure of business entities activity, input and output in the production process, business profit and losses and competitiveness of business at certain activity level, as well as of the development of business at regional, national and international levels. The survey results are an important data source for calculating macroeconomic indicators in the National Accounts, short-term statistics (such as weights) and in Statistical Business Register for data updating.

1.2 Subject of the survey

In accordance with its aim, this SBS-01 survey focuses on the structure of business entities' activity and on the outcomes of their business.

The SBS-01 questionnaire for 2008 contains seven tables. Items collected from this questionnaire refer to the following:

- **operating income and other revenues** – operating income, subsidies, donations;
- **operating costs, taxes and other expenditure** – costs of material, gross wages and salaries, industrial and non-industrial services, taxes, excise duties, purchases of goods and services;
- **stocks** – by structure;
- **employees** – annual average of number of employees and hours worked;
- **current and capital transfers** – home and abroad, by recipient;
- **research and development** – costs and number of employees in business entities' research and development activities;
- **turnover by activities** – breakdown of business entities' turnover by activities (level of division), except auxiliary activities.

На основу резултата истраживања, уз коришћење података из административних извора, предвиђен је обрачун променљивих из прва четири модула (општи, индустрија, дистрибутивне трговине и грађевинарство), које су дефинисане СБС Уредбама 58/97 и 295/2008. Најважније променљиве, за које су приказани резултати у овој публикацији јесу¹⁾:

11 11 0 Број предузећа

Обухвата се укупан број предузећа, као и део других правних лица, који су били активни барем део референтног периода, а према подацима Статистичког пословног регистра.

12 11 0 Промет

Промет обухвата све фактурисане вредности током референтног периода које одговарају вредности производа и услуга продатих на тржишту трећим лицима. У обрачун промета укључују се сви фактурисани порези (осим ПДВ-а и сличних одбитних пореза), као и трошкови који се преносе на купца (транспорт, паковање и сл.). Искључују се попусти при продаји, снижења цена, вредност враћене робе, као и субвенције добијене од државе, финансијски, ванредни и остали приходи.

12 15 0 Додата вредност по факторским трошковима

Додата вредност по факторским трошковима представља бруто приход из пословне активности предузећа, након кориговања са пословним субвенцијама и индиректним порезима. У обрачун додате вредности укључује се вредност производње и субвенције, умањена за трошкове пореза на производе и производњу и вредност међуфазне потрошње, која обухвата трошкове материјала, трошкове производних и непроизводних

12 17 0 Бруто пословни вишак

То је пословни вишак који предузеће оствари пословном делатношћу, након надокнаде трошкова уложеног рада. Може се обрачунати као разлика између додате вредности по факторским трошковима и трошкова запослених. Из бруто пословног вишка предузеће може да надокнади дугове, плаћа порезе или финансира инвестиције. Не обухватају се финансијски и ванредни приходи.

¹⁾ Шифре и називи променљивих дефинисани су у Уредби ЕУ 295/2008 (Council Regulation, EC), која се односи на структурне пословне статистике.

Based on the results of the survey and use of administrative data sources, the calculation of variables from the first four annexes was foreseen (Common, Industry, Distributive Trade and Construction), being laid down in the SBS Regulation 58/97 and 295/2008. The main variables which results are presented in this publication are as follows¹⁾:

11 11 0 Number of enterprises

It includes the total number of units which were active during at least a part of the reference period, according to Statistical Business Register data.

12 11 0 Turnover

The turnover comprises the totals invoiced by the observation unit during the reference period, which corresponds to market sales of goods and services to third parties. The turnover includes all duties and taxes (except VAT and similar deductible taxes), as well as all other charges passed on to the customer (Transport, Packaging etc.). Excluded are reduction in prices, rebates and discounts, the value of returned packaging as well as subsidies, financial, extraordinary and other income.

12 15 0 Value added at factor costs

Value added at factor costs is the gross income from operating activities after adjusting for subsidies and indirect taxes. The calculation of the value added covers the production value and subsidies on products and production, less taxes on production and taxes on products, the value of intermediate consumption which includes the cost of materials, cost of industrial services, cost of non-industrial services and part of other personnel costs.

12 17 0 Gross operating surplus

Gross operating surplus is the surplus generated by operating activities after production input has been remunerated. It can be calculated from the value added at factor cost less the personnel costs. It is the surplus available to a unit, which is used to recompense providers, then for debts payout, payment of taxes and possible financing of all or part of its investments. Financial and extraordinary income are excluded.

¹⁾ The codes and titles of variables are defined in COUNCIL REGULATION (EC, EURATOM) No 295/2008, concerning Structural Business Statistics.

13 31 0 Трошкови запослених

Обухватају се сва плаћања, у готовини или у натури, која послодавац даје стално или привремено запосленима за рад обављен у референтном периоду. Такође се обухватају порези и доприноси за социјално осигурање запослених, који иду на терет послодавца, као и остале накнаде запосленима, попут отпремнина за раскид радног односа, награде, помоћ запосленима и њиховим породицама, накнаде за превоз, прековремени и ноћни рад и сл.

16 11 0 Број запослених лица

Број запослених лица обухвата све запослене, укључујући власнике, ортаке и неплаћене чланове породице власника, као и запослене који раде изван предузећа а налазе се на његовом платном списку (продавци, запослени на пословима одржавања, испорука и сл.).

16 13 0 Број запослених

Број запослених обухвата лица која су са послодавцем закључила уговор о раду на одређено или на неодређено време и која послодавац плаћа за обављање посла. Обухватају се и запослени који су на краћем одсуству (боловање, плаћено одсуство и сл.), лица у штрајку, запослени са скраћеним радним временом, радници који раде код куће, сезонски радници, приправници, као и запослени чланови породичног домаћинства који су на платном списку предузећа. Не обухватају се запослени који су на дужем одсуству ни волонтери.

1.3 Обухват

Истраживањем СБС-01 обухвата се нефинансијска пословна економија, тј. активна предузећа (привредна друштва) која се баве производњом и продајом производа и услуга, као и део других правних лица која производе и пружају услуге за тржиште, што се утврђује практичним критеријумом по којем би требало да им приходи од продаје производа и услуга премашују 50% укупних пословних прихода.

Истраживањем нису обухваћена предузећа из сектора И (Финансијско посредовање) и К (Државна управа и одбрана обавезно социјално осигурање). Иако се по међународним стандардима СБС истраживањима не обухватају предузећа из сектора А (Пољопривреда, лов и шумарство) и Б (Рибарство), у овом истраживању они су обухваћени, првенствено за потребе обрачуна у

13 31 0 Personnel costs

Personnel costs are defined as the total remuneration, in cash or in kind, payable by an employer to an employee (regular and temporary employees as well as home workers) in return for work done by the latter during the reference period. It also includes taxes and employees' social security contributions payable by the employer. It also includes other personnel costs such as payments in consideration of dismissal, gratuities, performance bonuses, cost of living and family allowances, transport, overtime and night work etc.

16 11 0 Number of persons employed

It corresponds to the total number of persons who work in the unit, working proprietors included, partners and unpaid family workers, as well as persons who work outside the unit who belong to it and are paid by it (sales representatives, maintenance teams, delivery personnel).

16 13 0 Number of employees

It includes all persons who work for an employer and have a work contract and are paid for it by the employer. Included are all short-term absences (sick leave, paid leave etc.), persons on strike, part-time workers, home workers on payroll, seasonal workers and apprentices, as well as family workers who are on payroll. Excluded are those who are on long-term leave and voluntary workers.

1.3 Coverage

The SBS-01 survey covers non-financial business economy, i.e. active incorporated enterprises engaged in the production and selling of goods and services, as well as the part of other legal units whose income from selling of goods and services exceeds 50% of the total operating income.

The SBS-01 survey excludes enterprises from the sections J (Financial Intermediation) and L (Public Administration and Defense; Compulsory Social Insurance). Contrary to international SBS standards, enterprises from sections A (Agriculture, hunting and forestry) and B (Fishing) are included in this survey. However, those data and data for sections M

националним рачунима, али се ти подаци, као и подаци за секторе Л (Образовање), Љ (Здравствени и социјални рад) и М (Остале услужне активности), ради обезбеђивања међународне упоредивости, не објављују у публикацијама РЗСС. Предузетници нису обухваћени.

1.4 Извори података

Извори података за структурне пословне статистике јесу:

- статистичко истраживање СБС-01 за велика и средња предузећа,
- административни извори података (годишњи финансијски извештаји, пореске евиденције) за мала предузећа,
- Статистички пословни регистар.

1.5 Извештајне јединице

Извештајне јединице у СБС-01 јесу економски активна предузећа (привредна друштва), која су предала годишњи финансијски извештај за претходну годину (осим оних која су према КД разврстана у секторе И - Финансијско посредовање и К - Државна управа и одбрана обавезно социјално осигурање), као и део других правних лица чији приходи од продаје производа и услуга премашују 50% њихових укупних пословних прихода.

1.6 Прикупљање и обрада података

За 3877 великих и средњих предузећа спроведено је истраживање на потпуном обухвату (величина предузећа је преузета из годишњег финансијског извештаја за 2007. годину). Овај део популације је дефинисан на основу података из СПР-а. Стопа одговора износила је 85%. Дистрибуција и концентрација упитника на терену, унос и прва контрола података, реализовани су у подручним одељењима РЗСС-а и у Заводу за информатику и статистику Београда. Подаци за мала привредна друштва преузети су из годишњих финансијских извештаја за 2008. годину.

За потребе публикавања, подаци о делу популације коју чине предузетници преузети су из статистике националних рачуна.

Логичка контрола и кориговање података, као и њихова обрада и табелирање, реализовани су у апликацији ИСТ, која је урађена у РЗСС-у.

(Education), N (Health and social work) and O (Other business services) are not published in this publication in order to have comparable data at the international level. Entrepreneurs are excluded.

1.4 Data sources

Data sources for structural business statistics are:

- statistical survey SBS-01 for large and medium enterprises,
- administrative data sources (annual financial reports, tax data) for small enterprises,
- Statistical Business Register.

1.5 Reporting units

Reporting units in the SBS-01 Survey are active incorporated enterprises which provided annual financial report for the previous year (without NACE sections J and L), as well as the part of other legal units which income from selling of goods and services exceeds 50% of the total operating income.

1.6 Data collecting and editing

An exhaustive survey was carried out for 3777 large and medium-sized enterprises (enterprise size was defined according to Annual Financial Report for 2007). This part of population was defined based on SBR data. The response rate was 85%. The distribution and collection of questionnaires, data entry and first data checking, were done in regional offices of SORS and Statistical office of Belgrade. Data for small-sized enterprises were taken from annual financial reports for 2008.

For publishing purposes, data for entrepreneurs (unincorporated enterprises) were taken from National Accounts Statistics.

Logical checking and data corrections, as well as data processing and tabulation were done in IST application which has been developed in SORS.

Резултати у СБС истраживањима се у складу са европским препорукама, приказују према претежној делатности, што подразумева да се, уколико предузеће обавља више делатности, целокупан резултат приписује његовој претежној делатности. У овој публикацији резултати истраживања су приказани на нивоу сектора КД, као и према величини предузећа, дефинисаној према броју запослених лица или пословном приходу. Вредности СБС променљивих исказане су у апсолутним износима и као процентуална структура резултата, а вредносна (финансијска) обележја исказана су у текућим ценама и у динарима (РСД), без ПДВ-а.

2. Статистички показатељи пословања нефинансијске пословне економије у 2008. години²⁾

2.1 Основни подаци

У 2008. години у нефинансијској пословној економији у Србији било је 81567 активних предузећа (табела 1) са 1081589 запослених лица (од којих су 1019248 плаћених запослених радника). Укупан промет који су предузећа остварила у 2008. години износио је 5878 милијарди динара, док је додата вредност по факторским трошковима била 1215 милијарди динара.

Додата вредност по предузећу износила је 14,9 милиона динара. Просечан број запослених по предузећу у 2008. години био је 13.

У исто време, у Србији је у нефинансијској пословној економији било 194638 активних предузетника³⁾ са 270947 запослених радника. Вредност укупног промета који су остварили предузетници износила је 919 милијарди динара, док је додата вредност по факторским трошковима била 176 милијарди динара (табела 1).

In line with European recommendations, SBS results should be presented according to the principal activity of the unit, which implies that when a business unit is engaged in a few activities, it will impute its total performance to its principal activity. In this publication the survey results are provided on the level of sections of NACE, as well as by enterprise size, defined according to the number of persons employed or operating income. The values of SBS variables are expressed in absolute numbers or as the structure of the results in percentage, while valuable (financial) items are stated at current prices in dinars (RSD), without VAT.

2. Statistical indicators on non-financial business economy activity, 2008²⁾

2.1 Basic results

In 2008, there were 81567 active enterprises in Serbia (table 1), involving a total of 1081589 persons employed (of whom 1019248 were paid employees). The value of turnover generated by enterprises amounted to 5878 billion RSD, while the value added at factor costs was 1215 billion RSD.

The value added generated by one enterprise was on average 14,9 million RSD in 2008. The average number of persons employed by an enterprise was 13.

At the same time in Serbia, there were 194638 active entrepreneurs³⁾ with 270947 paid employees in non-financial business economy. The value of their total turnover was 919 billion RSD, while the value added at factor costs was 176 billion RSD (table 1).

²⁾ Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

³⁾ Подаци о предузетницима преузети су из Радног документа "Предузетници у Републици Србији у 2008. години" (број 67 из 2009. године).

²⁾ Starting from 1999 the Statistical Office of the Republic of Serbia has not at disposal and may not provide available certain data relative to AP Kosovo and Metohia and therefore these data are not included in the coverage for the Republic of Serbia (total).

³⁾ Data for entrepreneurs were taken from the working document "Entrepreneurs in the Republic of Serbia, year 2008" (number 67 from year 2009).

1. Предузећа и предузетници у нефинансијској пословној економији, 2008.

Enterprises and entrepreneurs in non-financial business economy, 2008

	Број јединица <i>Number of units</i>		Број запослених <i>Number of employees</i>		Промет (у мил. РСД) <i>Turnover (million RSD)</i>		Додата вредност по факторским трошковима <i>Value added at factor costs</i>		
	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	
Република Србија	276205	100,0	1290195	100,0	6797009	100,0	1391110	100,0	Republic of Serbia
Предузећа	81567	29,5	1019248	79,0	5878011	86,5	1214940	87,3	Enterprises
Предузетници	194638	70,5	270947	21,0	918998	13,5	176170	12,7	Entrepreneurs
Централна Србија	204792	100,0	974865	100,0	4908223	100,0	1080066	100,0	Central Serbia
Предузећа	60884	29,7	783096	80,3	4236346	86,3	953914	88,3	Enterprises
Предузетници	143908	70,3	191769	19,7	671877	13,7	126152	11,7	Entrepreneurs
Војводина	71413	100,0	315330	100,0	1888786	100,0	311044	100,0	Vojvodina
Предузећа	20683	29,0	236152	74,9	1641665	86,9	261026	83,9	Enterprises
Предузетници	50730	71,0	79178	25,1	247121	13,1	50018	16,1	Entrepreneurs
Косово и Метохија	Kosovo and Metohia

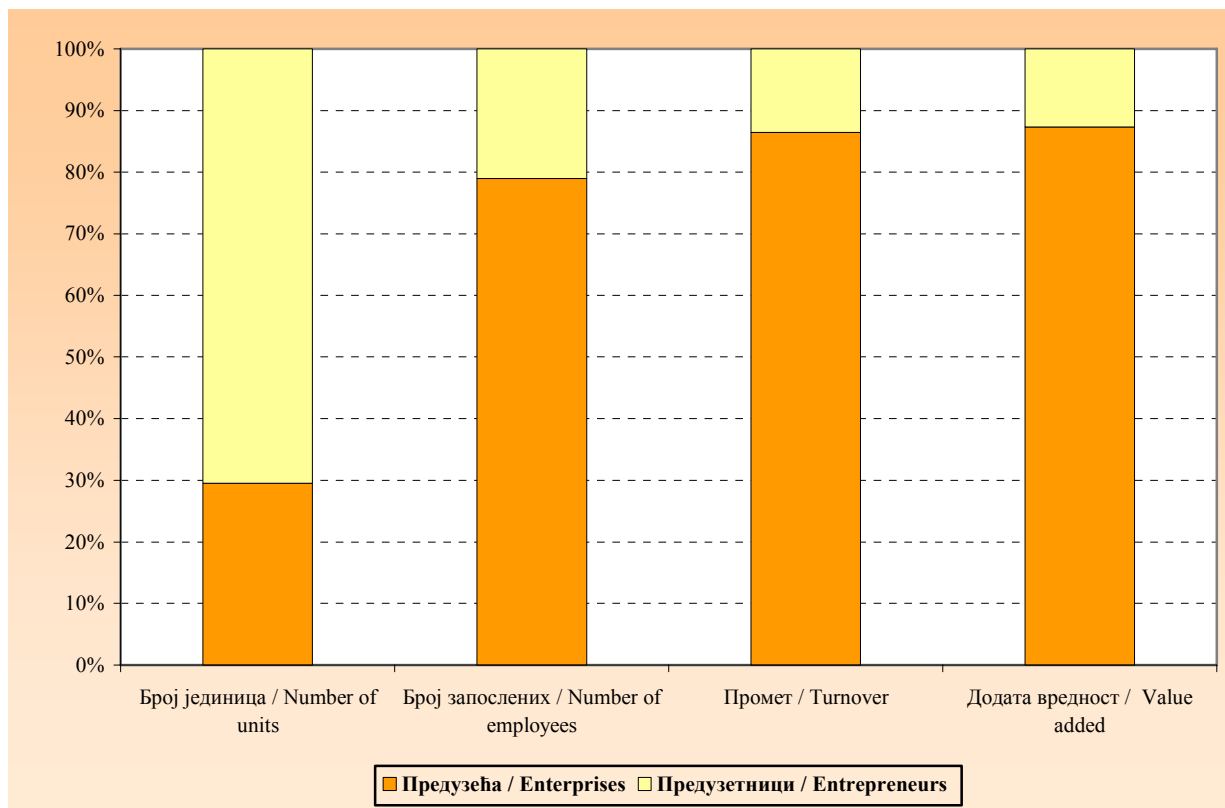
У нефинансијској пословној економији, учешће предузетника у укупном броју пословних субјеката (70,5%) било је два и по пута веће од учешћа предузећа (графикон 1). Међутим, учешће предузећа у укупном броју запослених радника било је 79,0%, док је допринос предузећа укупном промету био 86,5%, а додатог вредности по факторским трошковима 87,3% (табела 1). Кретање ових показатеља по територијама је прилично уједначено, уз нешто веће учешће предузећа у Централној Србији у броју запослених и додатог вредности, док су предузетници на територији Војводине остварили нешто веће учешће у додатог вредности.

Taking into account the total number of business units in the non-financial business economy, the share of entrepreneurs (70,5%) was almost three times larger than the number of enterprises (figure 1). However, the share of enterprises in the total number of employees was 79,0%, their contribution to the total turnover was 86,5% and to the value added at factor costs 87,3% (table 1). The results for territories were very unified with a slightly higher share of enterprises from Central Serbia in the number of employees and value added, while entrepreneurs from Vojvodina had higher share in the value added.

Графикон 1. Упоредни подаци за предузећа и предузетнике о броју јединица, запослених, промету и додатој вредности, 2008.

Figure 1. Comparison of enterprises and entrepreneurs in terms of number of units, number of employees, turnover and value added, 2008

2.2 Резултати за предузећа (привредна друштва), по делатностима⁴⁾

Посматрајући учешће сектора КД у укупном броју предузећа у нефинансијској пословној економији (табела 2), види се да је највеће учешће имао сектор Трговина на велико и мало, поправка, 43,8%. Остали сектори КД, са највећом концентрацијом предузећа, били су Прерађивачка индустрија, са 22,6%, Послови с некретнинама, изнајмљивање, са 16,0%, Грађевинарство, са 7,4%, као и Саобраћај, складиштење и везе, са 7,1%.

⁴⁾ Детаљнији резултати из истраживања СБС-01, по областима КД, величини предузећа и територијама, објављују се на веб сајту РЗСС у делу Базе података/Структурне пословне статистике.

2.2 Results for enterprises, by activities⁴⁾

Concerning the share of NACE sections in the total number of enterprises in Non-financial business economy (table 2), most of them belong to Wholesale and retail trade, and repair (43,8%). The other sections with high share of enterprises were Manufacturing, with 22,6%, Real estate activities, renting, with 16,0%, Construction, with 7,4%, as well as Transport, storage and communications, with 7,1%.

⁴⁾ Detailed data from SBS-01 survey, by activities of NACE, size classes of enterprises and territories, are published on web site of SORS in the section Databases/Structural Business Statistics.

2. Број предузећа, број запослених лица и промет у нефинансијској пословној економији, 2008.

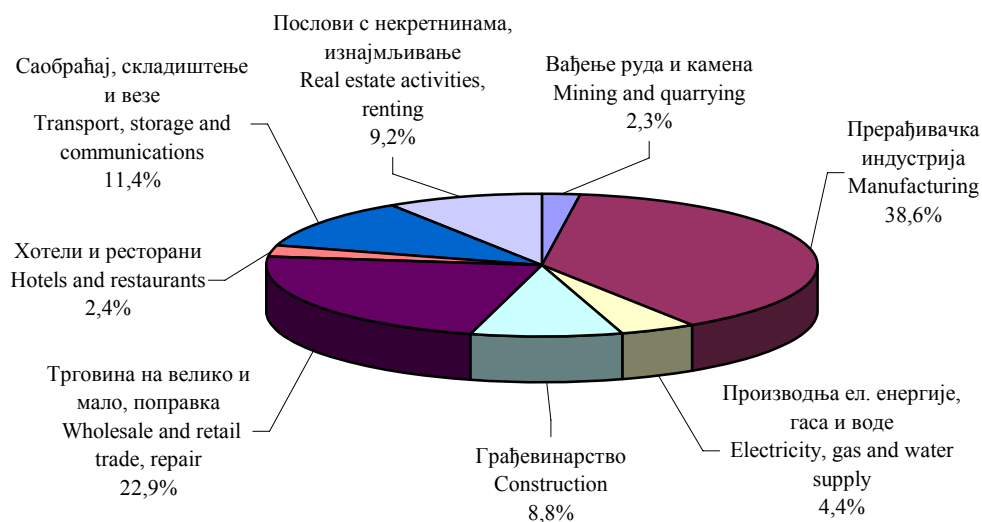
Number of enterprises, number of persons employed and turnover in non-financial business economy, 2008

	Број предузећа <i>Number of enterprises</i>		Број запослених лица <i>Number of persons employed</i>		Промет <i>Turnover</i>		
	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	
Укупно	81567	100,0	1081589	100,0	5878011	100,0	Total
Вађење руда и камена	286	0,4	25201	2,3	84390	1,4	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	18453	22,6	417348	38,6	1854872	31,6	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	325	0,4	47989	4,4	367039	6,2	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	6005	7,4	95384	8,8	363612	6,2	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	35761	43,8	247403	22,9	2359241	40,1	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	1889	2,3	25812	2,4	37197	0,6	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	5807	7,1	123454	11,4	492454	8,4	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	13041	16,0	98998	9,2	319206	5,4	Real estate activities, renting

Резултати о броју запослених лица (табела 2), посматрано по висини учешћа сектора КД у укупном броју запослених лица, показују да је у сектору прерађивачке индустрије било ангажовано 38,6% запослених лица. Сектори са значајнијим учешћем запослених лица у укупном броју јесу: Трговина на велико и мало, поправка, са 22,9%, затим Саобраћај, складиштење и везе, са 11,4%, Послови с некретнинама, изнајмљивање, са 9,2% и Грађевинарство, са 8,8% (графикон 2)

The results on the number of persons employed (table 2), in terms of the share of the section of the Classification of Activities in the total number of persons employed, show that there were 38,6% persons employed engaged in the section of Manufacturing, while sections having a significant share of persons employed in the total number were (figure 2): Wholesale and retail trade, repair (22,9%), Transport, storage and communications (11,4%), Real estate activities, renting (9,2%) and Construction (8,8%).

Графикон 2. Структура броја запослених лица у нефинансијској пословној економији, 2008.
Figure 2. Structure of number of persons employed in non-financial business economy, 2008

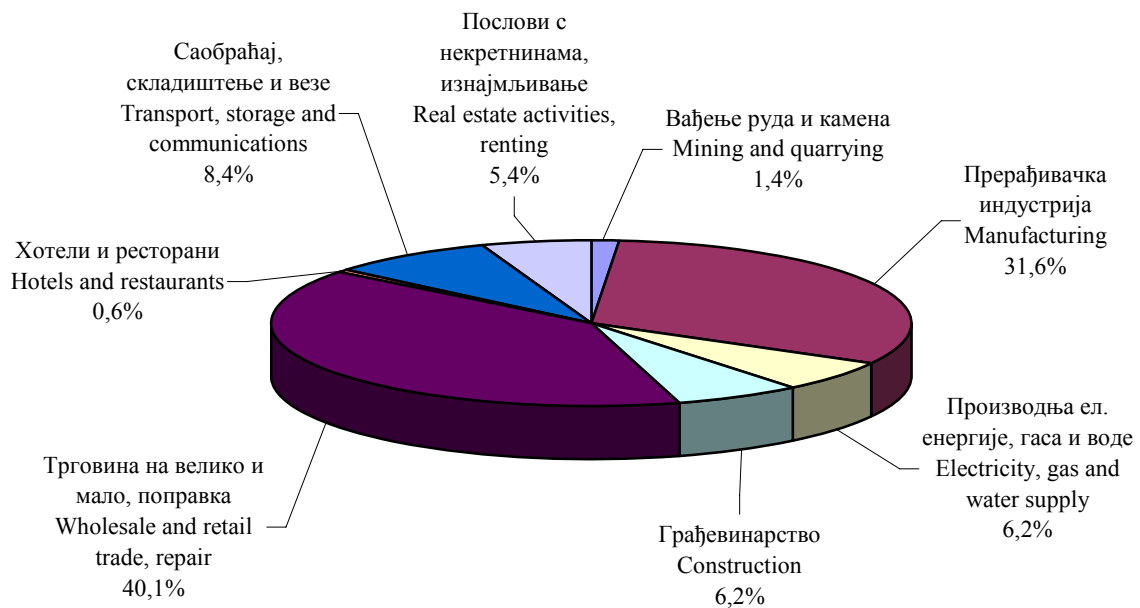

С највећим бројем предузећа, сектор Трговина на велико и мало, поправка је имао и највећи допринос укупно оствареном промету – 40,1% (табела 2). Промет остварен у прерађивачкој индустрији износио је 31,6% од укупног промета нефинансијског пословног сектора, у сектору Саобраћај, складиштење и везе 8,4% и у производњи електричне енергије, гаса и воде, као и у грађевинарству 6,2% (графикон 3).

With the largest number of enterprises, the section Wholesale and retail trade, repair contributed most to the total turnover - 40,1% (table 2). The turnover in Manufacturing was 31,6% of the total turnover in non-financial business economy, in the section Transport, storage and communications 8,4%, and in Electricity, gas and water supply 6,2% as well as in Construction 6,2% (figure 3).

Графикон 3. Структура промета у нефинансијској пословној економији, 2008.
Figure 3. Structure of turnover in non-financial business economy, 2008

У укупно оствареној додатој вредности (табела 3) највеће учешће имао је сектор Прерађивачка индустрија (32,1%), затим Трговина на велико и мало, поправка, (22,0%), Саобраћај, складиштење и везе (14,3%), као и Грађевинарство (11,3%).

As for the total value added (table 3), the largest share was noted with Manufacturing (32,1%), then Wholesale and retail trade, repair (22,0%), Transport, storage and communications (14,3%), and Construction (11,3%).

3. Додата вредност, трошкови запослених и бруто пословни вишак у нефинансијској пословној економији, 2008.

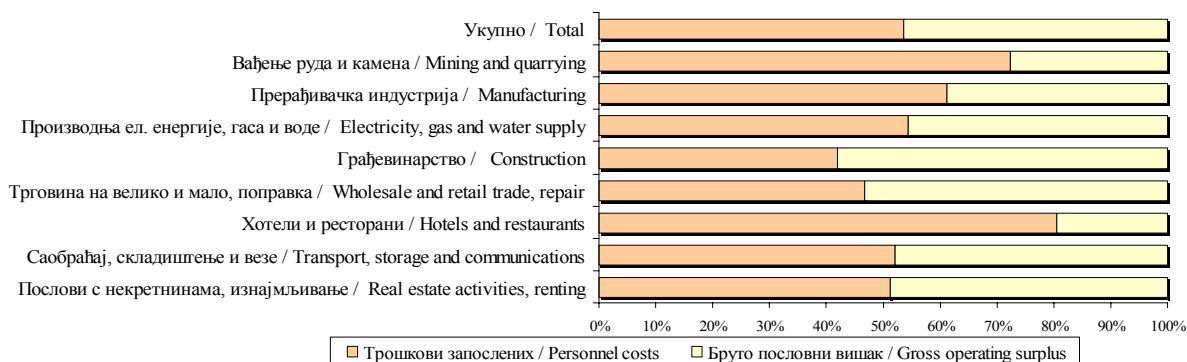
Value added at factor costs, personnel costs and gross operating surplus in non-financial business economy, 2008

	Додата вредност по факторским трошковима <i>Value added at factor costs</i>		Трошкови запослених <i>Personnel costs</i>		Бруто пословни вишак <i>Gross operating surplus</i>	
	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	
Укупно	1214940	100,0	651154	100,0	563786	Total
Вађење руда и камена	29835	2,5	21591	3,3	8244	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	390568	32,1	239229	36,7	151339	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	77208	6,4	41978	6,4	35230	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	137462	11,3	57561	8,8	79901	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	267474	22,0	124879	19,2	142595	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	14544	1,2	11705	1,8	2839	Hotels and restaurants
Саобраћај, складиштење и везе	173375	14,3	90386	13,9	82989	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	124473	10,2	63824	9,8	60649	Real estate activities, renting

У укупним трошковима запослених (табела 3), предузећа из сектора Прерађивачка индустрија имала су највеће учешће, 36,7%. Остали сектори КД са значајнијим учешћем у укупним трошковима запослених били су: Трговина на велико и мало, поправка, са 19,2%, Саобраћај, складиштење и везе, са 13,9%, Послови с некретнинама, изнајмљивање, са 9,8% и Грађевинарство, са 8,8%.

The highest share in the total personnel costs (table 3) was that of enterprises from Manufacturing 36,7%. The other NACE sections with significant share in the total personnel costs were: Wholesale and retail trade, repair (19,2%), Transport, storage and communications (13,9%), Real estate activities; renting (9,8%), as well as Construction (8,8%).

Графикон 4. Структура додате вредности у нефинансијској пословној економији, 2008.
Figure 4. Structure of value added at factor costs in non-financial business economy, 2008

Највећи бруто пословни вишак (табела 3) остварен је у секторима: Прерађивачка индустрија (151339 милиона динара), Трговина на велико и мало, поправка (142595 милиона динара), Саобраћај, складиштење и везе (82989 милиона динара), Грађевинарство (79901 милион динара), као и Послови с некретнинама, изнајмљивање (60649 милиона динара).

Посматрајући структуру додате вредности у нефинансијској пословној економији (графикон 4), уочава се да је учешће трошкова запослених у додатој вредности било 53,6%. Веће учешће трошкова запослених у додатој вредности, у односу на укупно, имали су следећи сектори делатности: Хотели и ресторани (80,5%), Вађење руда и камена (72,4%), Прерађивачка индустрија (61,3%) и Производња електричне енергије, гаса и воде (54,4%).

2.3 Резултати за предузетнике, по делатностима

У скупу предузетника (табела 4) доминирао је сектор Трговина на велико и мало, поправка, како у броју предузетника (37,4%) и запослених (46,1%), тако и у оствареном промету (55,4%) и додатој вредности (38,0%). Поред овог сектора, по учешћу у укупним резултатима које су остварили, издвајају се и предузетници из сектора Прерађивачка индустрија. Њихово учешће у укупном броју предузетника износило је 17,2%, у укупном броју запослених 22,9%, док је њихов допринос укупном промету износио 15,9%, а додатој вредности 21,2%. Иако сектори Саобраћај, складиштење и везе и Послови с некретнинама, изнајмљивање, имају веће учешће у укупном броју предузетника (по 13,3%) од сектора Грађевинарство (10,0%), предузетници из сектора Грађевинарство остварили су значајније резултате, како у учешћу у броју запослених (11,5%), тако и у укупном промету (10,0%) и додатој вредности (11,8%).

The biggest gross operating surplus (table 3) was noted in the following sections: Manufacturing (151339 million dinars), Wholesale and retail trade, repair (142595 million dinars), Transport, storage and communications (82989 million dinars), Construction (79901 million dinars), as well as Real estate activities; renting (60649 million dinars).

Concerning the structure of value added at factor costs in non-financial business economy (figure 4), the share of personnel costs in the total value added was 53,6%. The highest share of personnel costs in value added, in comparison with the total, was in the following sections: Hotels and restaurants (80,5%), Mining and quarrying (72,4%), Manufacturing (61,3%) and Electricity, gas and water supply (54,4%).

2.3 Results for entrepreneurs, by activities

Regarding entrepreneurs (table 4), Wholesale trade and retail trade, repair section prevailed in the total number of entrepreneurs (37,4%) and employees (46,1%), as well as in the total turnover (55,4%) and total value added (38,0%). Besides this sector, the largest share in the total results was that of entrepreneurs from the Manufacturing section. Their share in the total number of entrepreneurs was 17,2%, in the total number of employees 22,9%, while their contribution to the total turnover was 15,9% and to the total value added 21,2%. Although entrepreneurs from sections Transport, storage and communications (13,3%) and Real estate activities; renting (13,3%) have higher share in the total number of entrepreneurs in comparison with Construction, entrepreneurs from the Construction section show more significant results in the number of employees (11,5%), as well as in turnover (10,0%) and value added (11,8%).

**4. Основни показатељи пословања
предузетника у нефинансијској пословној
економији, 2008.**

**Basic results of business activity of
entrepreneurs in non-financial business
economy, 2008**

	Број предузетника <i>Number of entrepreneurs</i>		Број запослених <i>Number of employees</i>		Промет <i>Turnover</i>		Додата вредност по факторским трошковима <i>Value added at factor costs</i>		
	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	мил. РСД <i>million RSD</i>	%	
Укупно	194638	100,0	270947	100,0	918998	100,0	176170	100,0	Total
Вађење руда и камена	130	0,1	177	0,1	308	0,0	127	0,1	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	33455	17,2	61939	22,9	146501	15,9	37314	21,2	Manufacturing
Произв. ел. енергије, гаса и воде	27	0,0	33	0,0	69	0,0	22	0,0	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	19379	10,0	31070	11,5	92295	10,0	20721	11,8	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	72703	37,4	124815	46,1	509274	55,4	67016	38,0	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	17138	8,8	29465	10,9	47613	5,2	13908	7,9	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	25915	13,3	4401	1,6	76997	8,4	16009	9,1	Transport, storage and communications
Послови с екретнима, изнајмљивање	25891	13,3	19047	7,0	45941	5,0	21053	12,0	Real estate activities, renting

Предузетници из сектора Вађење руда и камена и Производња електричне енергије, гаса и воде имали су незнатно учешће у укупним резултатима. Основни разлог за то је, што је за пословање у овим секторима карактеристично ангажовање значајнијег капитала и радне снаге, као и велике инвестиције, па се у овим секторима налазе углавном велика привредна друштва.

2.4 Резултати за предузећа (привредна друштва), по њиховој величини

Резултати о укупном броју предузећа по њиховој величини дефинисаној према броју запослених лица, показују да већина њих (84,9%) припада микропредузећима (0-9 запослених лица), 11,5% малим (10-49 запослених лица), 2,9% средњим (50-249 запослених лица), док великим предузећима (250 и више запослених лица) припада 0,7% (табела 5).

The lowest share in the total results was that of entrepreneurs from Mining and quarrying activities, and especially from Production of electricity, gas and water, mainly because those sections are highly capital demanding and require a lot of investment and personnel. Consequently, those sections are generally made of large enterprises.

2.4 Results for enterprises, by size classes

The results on the total number of enterprises, by size classes (classes are defined according to the number of persons employed), shows that most of them (84,9%) belong to micro enterprises (0-9 persons employed), 11,5% to small (10-49 persons employed), 2,9% to medium (50-250 persons employed) and to large enterprises (250 persons employed and more) belong 0,7% (table 5).

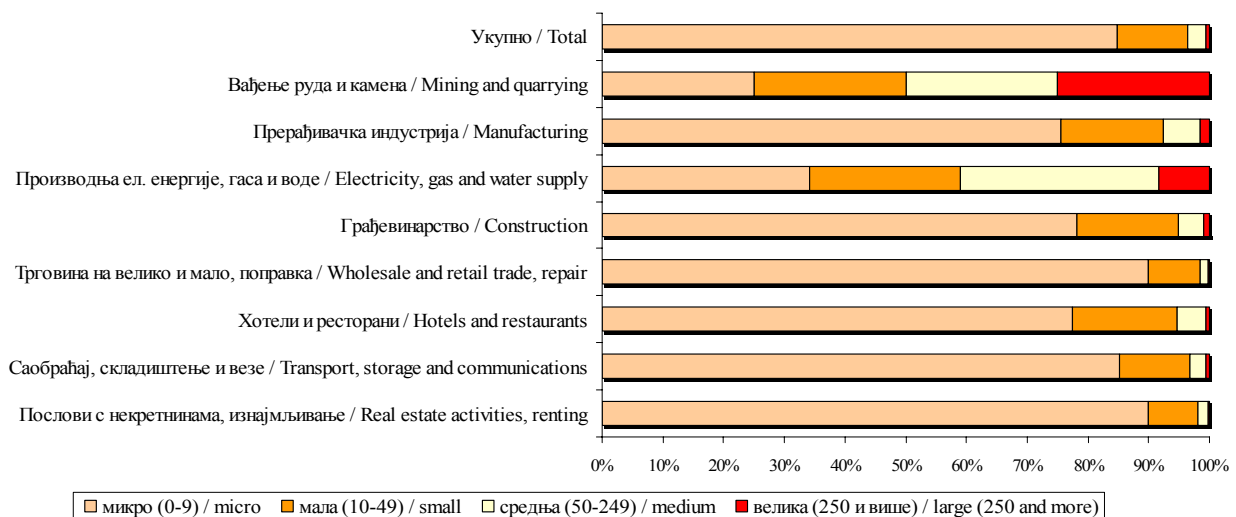

5. Број предузећа у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, 2008.

Number of enterprises in non-financial business economy, by size classes of employment, 2008

	Укупно <i>Total</i>	Величина предузећа према броју запослених лица <i>Enterprise size according to number of persons employed</i>				
		микро (0-9) <i>micro (0-9)</i>	мала (10-49) <i>small (10-49)</i>	средња (50-249) <i>medium (50-249)</i>	велика (250 и више) <i>large (250 and more)</i>	
Укупно	81567	69235	9423	2372	537	Total
Вађење руда и камена	286	221	37	17	11	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	18453	13941	3123	1099	290	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	325	111	81	106	27	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	6005	4693	1002	248	62	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	35761	32140	3095	458	68	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	1889	1464	323	92	10	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	5807	4943	681	146	37	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	13041	11722	1081	206	32	Real estate activities, renting

Графикон 5. Број предузећа у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, 2008.
Figure 5. Number of enterprises in non-financial business economy, by size classes of employment, 2008

У укупном броју микропредузећа (табела 5), највеће учешће имала су предузећа из сектора Трговина на велико и мало, поправка (46,4%), Прерађивачка индустрија (20,1%), као и Послови с некретнинама, изнајмљивање (16,9%). У скупу малих предузећа, значајно учешће имали су, као и код микропредузећа, прерађивачка индустрија (33,1%) и трговина на велико и мало, поправка (32,8%), као и послови с некретнинама, изнајмљивање (11,5%) и грађевинарство (10,6%). На основу података за средња и велика предузећа види се да опада учешће предузећа из услужних делатности, док учешће предузећа из производних сектора расте. Тако је, у укупном броју средњих предузећа највеће учешће имао сектор Прерађивачка индустрија (46,3%), затим Трговина на велико и мало, поправка (19,3%) и Грађевинарство (10,5%). У скупу великих предузећа доминирају предузећа из сектора Прерађивачка индустрија (54,0%), затим Трговина на велико и мало, поправка (12,7%) и Грађевинарство (11,5%). Учешће микро, малих, средњих и великих предузећа у оквиру сектора делатности приказана су на графikonу 5.

The biggest share in the total number of micro enterprises (table 5) was that in Wholesale and retail trade, repair (46,4%), Manufacturing (20,1%), as well as Real estate activities; renting (16,9%). Alike with micro-enterprises, small enterprises participated significantly in Manufacturing with 33,1%, in Wholesale and retail trade, repair with 32,8%, and in Real estate activities, renting with 11,5% and Construction with 10,6%. Based on the results for medium and large enterprises, it is evident that the share of enterprises from service activities decreased, while the share of enterprises from industrial activities increased. In the class of medium enterprises, the biggest share was in Manufacturing (46,3%), then in Wholesale and retail trade, repair (19,3%) and Construction (10,5%). Manufacturing (54,0%), then Wholesale and retail trade, repair (12,7%) and Construction (11,5%) dominated in the class of large enterprises. The share of micro, small, medium and large enterprises within sections of NACE are presented in the Figure 5.

6. Број предузећа у нефинансијској пословној економији, према пословним приходима, 2008.

Number of enterprises in non-financial business economy, by size classes of operating income, 2008

	Укупно <i>Total</i>	Величина предузећа према пословном приходу <i>Enterprise size according to operating income</i>				1000 мил. РСД и преко <i>1000 million RSD and more</i>	
		0 до мање од 100 мил. РСД <i>0 to less than 100 million RSD</i>	100 до мање од 500 мил. РСД <i>100 to less than 500 million RSD</i>	500 до мање од 1000 мил. РСД <i>500 to less than 1000 million RSD</i>			
Укупно	81567	74702	5270	830	765	Total	
Вађење руда и камена	286	248	24	7	7	Mining and quarrying	
Прерађивачка индустрија	18453	16435	1492	262	264	Manufacturing	
Производња електричне енергије, гаса и воде	325	202	94	8	21	Electricity, gas and water supply	
Грађевинарство	6005	5408	455	76	66	Construction	
Трговина на велико и мало, поправка	35761	32724	2348	362	327	Wholesale and retail trade, repair	
Хотели и ресторани	1889	1814	65	6	4	Hotels and estaurants	
Саобраћај, складиштење и везе	5807	5401	327	50	29	Transport, storage and communications	
Послови с некретнинама, изнајмљивање	13041	12470	465	59	47	Real estate activities, renting	

Резултати о укупном броју предузећа – према пословним приходима (табела 6), показују да већина њих (91,6%) припада предузећима са пословним приходима од 0 до мање од 100 милиона динара, 6,5% предузећима са пословним приходима

The results on the total number of enterprises, by size classes of operating income, show that most of them (91,6%) belong to the class with operating income from 0 to less than 100 million RSD, 6,5% to

од 100 до мање од 500 милиона динара, док је учешће предузећа са пословним приходима од 500 до мање од 1000 милиона динара у укупном броју предузећа 1,0%. Интервалу пословних прихода од 1000 милиона динара и преко, припада 0,9% предузећа.

У укупном броју предузећа са пословним приходима од 0 до мање од 100 милиона динара (табела 6), највеће учешће имала су предузећа из сектора Трговина на велико и мало, поправка (43,8%), Прерађивачка индустрија (22,0%), као и Послови с некретнинама, изнајмљивање (16,7%). У скупу предузећа са пословним приходима 100 до мање од 500 милиона динара, највеће учешће имали су, као и у претходној групи, трговина на велико и мало, поправка (44,6%), прерађивачка индустрија (28,3%), послови с некретнинама, изнајмљивање (8,8%) и грађевинарство (8,6%). У укупном броју предузећа са пословним приходима 500 до мање од 1000 милиона динара највеће учешће имао је сектор Трговина на велико и мало, поправка (43,6%), затим Прерађивачка индустрија (31,6%) и Грађевинарство (9,2%). У групи предузећа са пословним приходима 1000 и преко 1000 милиона динара, највеће учешће имали су, као и у претходној групи, трговина на велико и мало, поправка (42,7%) и прерађивачка индустрија (34,5%), затим грађевинарство (8,6%) и послови с некретнинама, изнајмљивање (6,1%).

the class from 100 to less than 500 million RSD, while the share of enterprises with 500 to less than 1000 million RSD in the total was 1,0% and 0,9% of enterprises belong to the class 1000 million RSD and more (table 6).

In the total number of enterprises with operating income from 0 to less than 100 million RSD (table 6), the biggest share was that of Wholesale and retail trade, repair (43,8%), Manufacturing (22,0%), as well as of Real estate activities; renting (16,7%). In the class of enterprises with 100 to less than 500 million RSD, alike the previous class, a significant share was noted in Wholesale and retail trade, repair (44,6%) and Manufacturing (28,3%), as well as in Real estate activities; renting (8,8%) and Construction (8,6%). Within the class of enterprises from 500 to less than 1000 million RSD, the biggest share was in Wholesale and retail trade, repair (43,6%), then Manufacturing (31,6%), and Construction (9,2%). In the class of enterprises with 1000 million RSD and more, the prevailing divisions were Wholesale and retail trade, repair (42,7%) and Manufacturing (34,5%), then Construction (8,6%) and Real estate activities; renting (6,1%).

7. Број запослених лица у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, 2008.

Number of persons employed in non-financial business economy, by size classes of employment, 2008

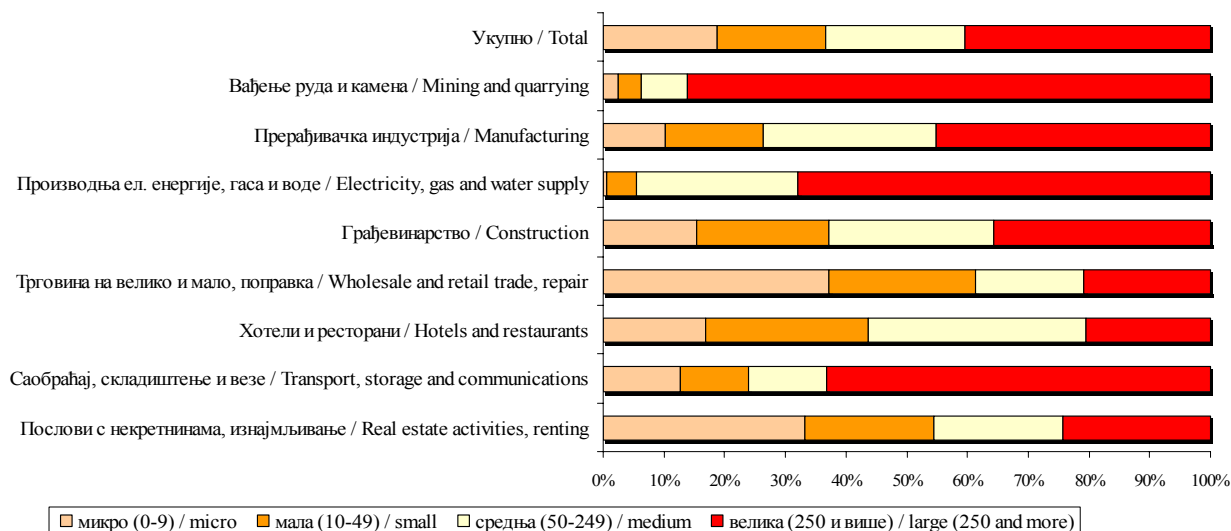
	Укупно <i>Total</i>	Величина предузећа према броју запослених лица <i>Enterprise size according to number of persons employed</i>				
		микро (0-9) <i>micro (0-9)</i>	мала (10-49) <i>small (10-49)</i>	средња (50-249) <i>medium (50-249)</i>	велика (250 и више) <i>large (250 and more)</i>	
Укупно	1081589	203027	193125	249300	436137	Total
Вађење руда и камена	25201	611	955	1910	21725	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	417348	42369	67858	118463	188658	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	47989	287	2346	12750	32606	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	95384	14598	20864	25850	34072	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	247403	92223	59356	44128	51696	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	25812	4367	6902	9277	5266	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	123454	15660	13787	15943	78064	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	98998	32912	21057	20979	24050	Real estate activities, renting

Иако је учешће великих предузећа у укупном броју предузећа било свега 0,7%, у њима је било ангажовано 40,3% укупног броја запослених лица (табела 7). У групи средњих предузећа било је ангажовано 23,0% од укупног броја запослених лица, у малим предузећима 17,9%, а у микропредузећима 18,8%.

Although the share of large enterprises in the total number of enterprises was only 0,7%, they hired 40,3% of the total number of persons employed (table 7). Within the class of medium enterprises 23,0% of the total number of employees were hired, 17,9% in small enterprises and 18,8% in micro enterprises.

Графикон 6. Број запослених лица у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, 2008.
Figure 6. Number of employees in non-financial business economy, by size classes of employment, 2008

У укупном броју микропредузећа (табела 7), највише запослених лица је било ангажовано у секторима делатности у којима доминирају микропредузећа: Трговина на велико и мало, поправка (45,4%), Прерађивачка индустрија (20,9%), као и Послови с некретностима, изнајмљивање (16,2%). У скупу малих предузећа, највеће учешће у броју запослених лица имали су прерађивачка индустрија (35,1%), трговина на велико и мало, поправка (30,7%), као и послови с некретностима, изнајмљивање (10,9%) и грађевинарство (10,8%). У укупном броју средњих предузећа највише запослених лица имала је прерађивачка индустрија (47,5%), затим трговина на велико и мало, поправка (17,7%) и грађевинарство (10,4%). У скупу великих предузећа, посматрано по броју запослених лица доминирају предузећа из прерађивачке индустрије (43,3%), затим саобраћаја, складиштења и веза (17,9%) и трговине на велико и мало, поправка (11,9%). Учешће микро, малих, средњих и великих предузећа у оквиру сектора делатности приказана су на графикону 6.

In the total number of micro enterprises (table 7), the majority of employees were hired in sections where micro enterprises were prevailing: Wholesale and retail trade, repair (45,4%), Manufacturing (20,9%), Real estate activities; renting (16,2%). In the class of small enterprises, a significant share of persons employed was noted in Manufacturing (35,1%) and Wholesale and retail trade, repair (30,7%), as well as in Real estate activities; renting (10,9%) and Construction (10,8%). In the class of medium enterprises the biggest share was observed in Manufacturing (47,5%), then in Wholesale and retail trade, repair (17,7%) and in Construction (10,4%). In the class of large enterprises, were prevailing enterprises from Manufacturing (43,3%), Transport, storage and communications (17,9%) and Wholesale and retail trade, repair (11,9%). The share of micro, small, medium and large enterprises within sections of NACE are presented in Figure 6.

8. Промет у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, у милионима РСД, 2008.

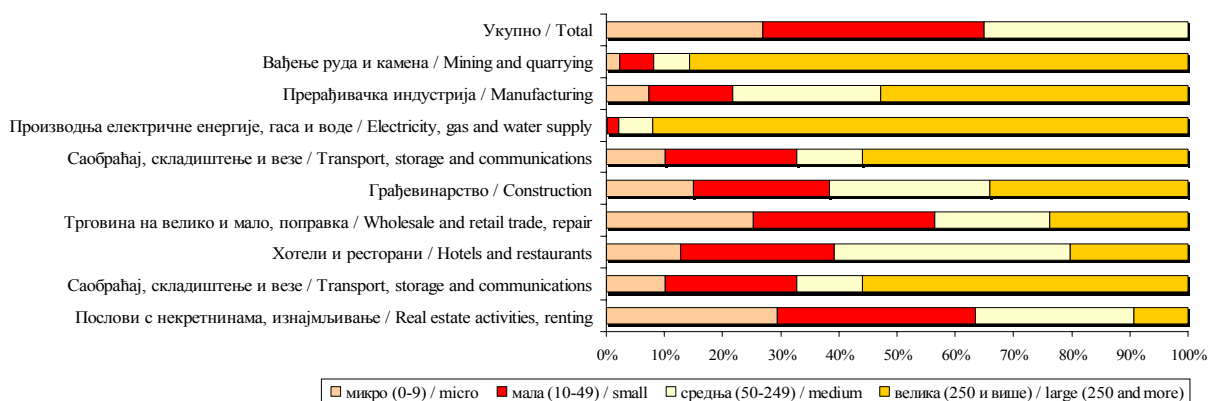
Turnover in non-financial business economy, by size classes of employment, in million RSD, 2008

	Укупно <i>Total</i>	Величина предузећа према броју запослених лица <i>Enterprise size according to number of persons employed</i>				Total
		микро (0-9) <i>micro (0-9)</i>	мала (10-49) <i>small (10-49)</i>	средња (50-249) <i>medium (50-249)</i>	велика (250 и више) <i>large (250 and more)</i>	
Укупно	5878011	938983	1330787	1220851	2387390	Total
Вађење руда и камена	84390	1896	4945	5284	72264	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	1854872	136629	267404	470617	980222	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	367039	548	7289	21367	337834	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	363612	54619	84700	100212	124081	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	2359241	596711	736975	465480	560075	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	37197	4762	9851	15047	7537	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	492454	50107	110902	55814	275631	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	319206	93710	108720	87030	29746	Real estate activities, renting

Са учешћем од 0,7% у укупном броју предузећа и 40,3% у укупном броју запослених лица, велика предузећа су имала највећи допринос укупно оствареном промету нефинансијске пословне економије - 40,6% (табела 8). У групи средњих предузећа остварено је 20,8% од укупног промета, у малим предузећима 22,6%, а у микропредузећима 16,0%.

With the share of 0,7% in the total number of enterprises and 40,3% in the total number of employees, large enterprises contributed the most to the total turnover in non-financial business economy, 40,6% (table 8). In the class of medium enterprises generated were 20,8% of the total turnover, in small enterprises 22,6% and in micro enterprises 16,0%.

Графикон 7. Промет у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, 2008.
Figure 7. Turnover in non-financial business economy, by size classes of employment, 2008

У укупном промету микропредузећа (табела 8), доминирао је сектор Трговина на велико и мало, поправка, чије је учешће било скоро две трећине (63,5%). Остали сектори који су имали значајан допринос промету микропредузећа су: Прерађивачка индустрија (14,6%), Послови с некретнинама, изнајмљивање (10,0%) и Грађевинарство (5,8%). У скупу малих предузећа, поред сектора Трговина на велико и мало, поправка (55,4%), највеће учешће у оствареном промету имали су: Прерађивачка индустрија (20,1%), Саобраћај, складиштење и везе (8,3%), као и Послови с некретнинама, изнајмљивање (8,2%). У укупном промету средњих предузећа, скоро исто учешће остварили су сектори Прерађивачка индустрија (38,5%) и Трговина на велико и мало, поправка (38,1%). Затим следе Грађевинарство (8,2%) и Послови с некретнинама, изнајмљивање (7,1%). У укупном промету великих предузећа, доминирао је сектор Прерађивачка индустрија (41,1%). Остали сектори са значајним учешћем у промету великих предузећа су: Трговина на велико и мало, поправка (23,5%), Производња електричне енергије, гаса и воде (14,2%), као и Саобраћај, складиштење и везе (11,5%). Учешће микро, малих, средњих и великих предузећа у оквиру сектора делатности приказана су на графикану 7.

Wholesale and retail trade, repair prevailed in turnover of micro enterprises (table 8) with 63,5%. The other sections with significant contribution to the total turnover of micro enterprises were: Manufacturing (14,6%), Real estate activities; renting (10,0%) and Construction (5,8%). In the class of small enterprises, besides Wholesale and retail trade, repair (55,4%), the biggest share in turnover was noted in Manufacturing (20,1%), Transport, storage and communications (8,3%), as well as in Real estate activities; renting (8,2%). Similar shares in the total turnover of medium enterprises were attained in Manufacturing (38,5%) and Wholesale and retail trade, repair (38,1%), followed by Construction (8,2%) and Real estate activities; renting (7,1%). Enterprises from Manufacturing (41,1%) dominated in the class of large enterprises. The other sections with a significant share in the total turnover of large enterprises were: Wholesale and retail trade, repair (23,5%), Electricity, gas and water supply (14,2%), as well as Transport, storage and communications (11,5%). The share of micro, small, medium and large enterprises within sections of NACE are presented in Figure 7.

9. Промет у нефинансијској пословној економији, према пословним приходима, у милионима РСД, 2008.

Turnover in non-financial business economy, by size classes of operating income, in million RSD, 2008

	Укупно <i>Total</i>	Величина предузећа према пословном приходу <i>Enterprise size according to operating income</i>				
		0 до мање од 100 мил. РСД <i>0 to less than 100 million RSD</i>	100 до мање од 500 мил. РСД <i>100 to less than 500 million RSD</i>	500 до мање од 1000 мил. РСД <i>500 to less than 1000 million RSD</i>	1000 мил. РСД и преко 1000 мил. РСД <i>1000 million RSD and more</i>	
Укупно	5878011	833268	1072502	553730	3418511	Total
Вађење руда и камена	84390	2787	5791	5294	70517	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	1854872	199486	306373	172873	1176141	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	367039	4088	18890	4681	339380	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	363612	69657	89217	48319	156419	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	2359241	388743	488276	248146	1234076	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	37197	15099	11487	3111	7500	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	492454	58025	65510	34884	334036	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	319206	95383	86959	36423	100442	Real estate activities, renting

Резултати о укупном промету – према пословним приходима (табела 9), показују да су микропредузећа, иако већина њих (91,6%) припада групи са пословним приходима од 0 до мање од 100 милиона динара, остварили свега 14,2% од укупног промета нефинансијског пословног сектора. 6,5% предузећа са пословним приходима од 100 до мање од 500 милиона динара, учествовало је са 18,2% у укупном промету. Допринос предузећа са пословним приходима од 500 до мање од 1000 милиона динара укупном промету износио је 9,4%, док је свега 0,9% предузећа, који су имали пословне приходе 1000 милиона динара и преко, остварило више од половине укупног промета (58,2%).

У групи предузећа са пословним приходима од 0 до мање од 100 милиона динара (табела 9), највеће учешће у промету имала су предузећа из сектора Трговина на велико и мало, поправка (46,7%), Прерађивачка индустрија (23,9%), као и Послови с некретнинама, изнајмљивање (11,4%). У скупу предузећа са пословним приходима од 100 до мање од 500 милиона динара, највеће учешће у промету имали су трговина на велико и мало, поправка (45,5%), прерађивачка индустрија (28,6%) и грађевинарство (8,3%). У укупном броју предузећа са пословним приходима од 500 до мање од 1000 милиона динара, најзначајније учешће у промету имао је сектор Трговина на велико и мало, поправка (44,8%), затим Прерађивачка индустрија (31,2%) и Грађевинарство (8,7%). У скупу предузећа са пословним приходима од 1000 и преко 1000 милиона динара, највеће учешће имала је трговина на велико и мало, поправка (36,1%), затим прерађивачка индустрија (34,4%), производња електричне енергије, гаса и воде (9,9%) и Саобраћај, складиштење и везе (9,8%).

The results on the total turnover, by size classes of operating income (table 9), indicate that although most of micro enterprises (91,6%) belong to the class which operating income ranges from 0 to less than 100 million RSD, they generated only 14,2% of the total turnover of non-financial business economy. There were 6,5% enterprises with an operating income of 100 to less than 500 million RSD that had a 18,2% share in total turnover. Enterprises with an operating income of 500 to less than 1000 million RSD participated to the total turnover with 9,4%, while only 0,9% enterprises with an operating income of 1000 million RSD and more, realized more than a half of the total turnover (58,2%).

In the class of enterprises with an operating income ranging 0 to less than 100 million RSD (table 9), the biggest share in turnover was recorded in Wholesale and retail trade, repair (46,7%), Manufacturing (23,9%), as well as Real estate activities; renting (11,4%). In the class of enterprises with 100 to less than 500 million RSD, a significant share was attained in Wholesale and retail trade, repair (45,5%) and Manufacturing (28,6%), as well as in Construction (8,3%). Within the class of enterprises with 500 to less than 1000 million RSD, the biggest share was in Wholesale and retail trade, repair (44,8%), then in Manufacturing (31,2%), and Construction (8,7%). In the class of enterprises with 1000 million RSD and more, leading were Manufacturing (36,1%) and Wholesale and retail trade, repair (34,4%), followed by Electricity, gas and water supply (9,9%) and Transport, storage and communications (9,8%).

10. Додата вредност по факторским трошковима у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, у милионима РСД, 2008.

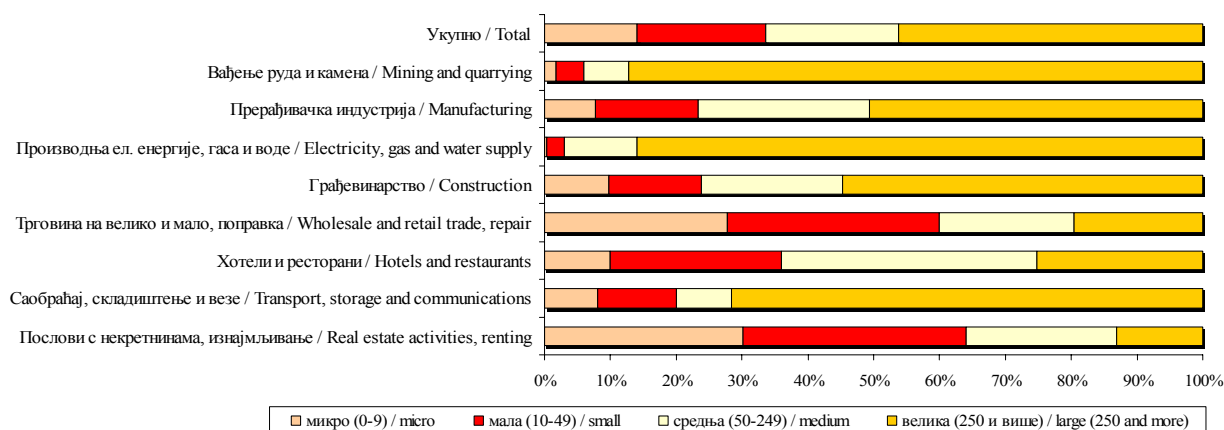
Value added at factor costs in non-financial business economy, by size classes of employment, in million RSD, 2008

	Укупно Total	Величина предузећа према броју запослених лица Enterprise size according to number of persons employed				Total
		микро (0-9) micro (0-9)	мала (10-49) small (10-49)	средња (50-249) medium (50-249)	велика (250 и више) large (250 and more)	
Укупно	1214940	171506	236786	244758	561890	Total
Вађење руда и камена	29835	518	1247	2040	26030	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	390568	30298	61094	101321	197854	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	77208	236	2045	8520	66407	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	137462	13432	19401	29408	75222	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	267474	74308	85907	54968	52291	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	14544	1437	3803	5628	3676	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	173375	13837	21023	14315	124200	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	124473	37438	42267	28558	16209	Real estate activities, renting

Осим највећег учешћа у укупном промету, велика предузећа су имала и највећи допринос стварању укупне додате вредности нефинансијске пословне економије (46,2%). У групи средњих предузећа остварено је 20,2% од укупне додате вредности, у малим предузећима 19,5%, а у микропредузећима 14,1%.

Besides the biggest share in the total turnover, large enterprises had the biggest contribution to the total value added at factor costs of the non-financial business economy (46,2%). In the class of medium enterprises generated were 20,2% of the total value added, in small enterprises 19,5% and in micro enterprises 14,1%.

Графикон 8. Додата вредност у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, 2008.
Figure 8. Value added at factor costs in non-financial business economy, by size classes of employment, 2008

У укупној додатој вредности микропредузећа (табела 10), доминирао је сектор Трговина на велико и мало, поправка, чије је учешће било 43,3%. Остали сектори који су имали највећи допринос додатој вредности микропредузећа су: Послови с некретнинама, изнајмљивање (21,8%), Прерађивачка индустрија (17,7%) и Саобраћај, складиштење и везе (8,1%). У скупу малих предузећа, поред сектора Трговина на велико и мало, поправка (36,3%), највеће учешће у оствареној додатој вредности имали су: Прерађивачка индустрија (25,8%), Послови с некретнинама, изнајмљивање (17,9%) и Саобраћај, складиштење и везе (8,9%). У укупној додатој вредности средњих предузећа, највеће учешће остварио је сектор Прерађивачка индустрија (41,4%). Остали сектори са значајним учешћем у додатој вредности средњих предузећа су: Трговина на велико и мало, поправка (22,5%), Грађевинарство (12,0%) и Послови с некретнинама, изнајмљивање (11,7%). У укупној додатој вредности великих предузећа, доминирао је сектор Прерађивачка индустрија (35,2%). Остали сектори са значајним учешћем у додатој вредности великих предузећа су: Саобраћај, складиштење и везе (22,1%), Грађевинарство (13,4%) и Производња електричне енергије, гаса и воде (11,8%). Учешће микро, малих, средњих и великих предузећа у оквиру сектора делатности приказана су на графикану 8.

The prevailing sections in the total value added of micro enterprises (table 10) were Wholesale and retail trade, repair, with a share of 43,3%. The other sections with the biggest contribution to the total value added of micro enterprises were: Real estate activities; renting (21,8%), Manufacturing (17,7%) and Transport, storage and communications (8,1%). In the class of small enterprises, besides Wholesale and retail trade, repair (36,3%), the biggest share in the total value added was recorded in Manufacturing (25,8%), Real estate activities; renting (17,9%) and Transport, storage and communications (8,9%). The largest share in the total value added of medium enterprises was that in Manufacturing (41,4%). The other sections with a significant share in the total value added of medium enterprises were: Wholesale and retail trade, repair (22,5%), Construction (12,0%) and Real estate activities; renting (11,7%). The highest share in the total value added of large enterprises was that of Manufacturing (35,2%). The other sections with a significant share in the total value added of large enterprises were: Transport, storage and communications (22,1%), Construction (13,4%) and Electricity, gas and water supply (11,8%). The share of micro, small, medium and large enterprises within sections of NACE are presented in Figure 8.

11. Трошкови запослених у нефинансијској пословној економији, према броју запослених лица, у милионима РСД, 2008.

Personnel costs in the non-financial economy, by size classes of employment, in million RSD, 2008

	Укупно <i>Total</i>	Величина предузећа према броју запослених <i>Enterprise size according to number of employees</i>				
		микро (0-9) <i>micro (0-9)</i>	мала (10-49) <i>small (10-49)</i>	средња (50-249) <i>medium (50-249)</i>	велика (250 и више) <i>large (250 and more)</i>	
Укупно	651154	62026	102578	153332	333218	Total
Вађење руда и камена	21591	167	507	1247	19670	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	239229	11896	30236	62747	134351	Manufacturing
Производња електричне енергије, гаса и воде	41978	141	1440	7708	32689	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	57561	4353	9782	16711	26715	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	124879	26671	32410	29632	36167	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	11705	916	2639	4902	3247	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	90386	5181	8270	10653	66283	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	63824	12702	17295	19732	14095	Real estate activities, renting

У групи великих предузећа било је ангажовано 40,3% укупног броја запослених лица, па је и учешће ових предузећа у укупним трошковима запослених било највеће (51,2%). У групи средњих предузећа трошкови запослених износили су 23,5% од укупних. Учешће малих предузећа у укупним трошковима запослених било је 15,8%, а микропредузећа 9,5%.

У скупу микропредузећа (табела 11), највеће учешће у трошковима запослених имале су делатности у којима доминирају микропредузећа, и то: трговина на велико и мало, поправка (43,0%), послови с некретнинама, изнајмљивање (20,5%), као и прерађивачка индустрија (19,2%). У скупу малих предузећа, највеће учешће у трошковима запослених имали су трговина на велико и мало, поправка (31,6%), прерађивачка индустрија (29,5%), као и послови с некретнинама, изнајмљивање (16,9%). У групи средњих предузећа највише трошкове запослених имала је прерађивачка индустрија (40,9%), затим трговина на велико и мало, поправка (19,3%) и послови с некретнинама, изнајмљивање (12,9%). У скупу великих предузећа, по трошковима запослених доминирају предузећа из прерађивачке индустрије (40,3%), затим саобраћаја, складиштења и веза (19,9%) и трговине на велико и мало, поправка (10,9%).

2.5 Економски индикатори пословања предузећа (привредних друштава)

У циљу детаљније анализе пословања предузећа, на основу добијених резултата истраживања, обрачунати су неки од економских индикатора. Ови индикатори се користе у анализи резултата по делатностима КД (као просечне вредности) и за мерење продуктивности радне снаге и ефикасности пословања предузећа.

In the class of large enterprises hired were 40,3% of employees compared to the total number of employees, the share of those enterprises in the total personnel costs being the biggest (51,2%). In the class of medium enterprises personnel costs amounted to 23,5% of the total amount. The share of small enterprises in the total personnel costs was 15,8% and of micro enterprises 9,5%.

In the class of micro enterprises (table 11), the biggest share in the total personnel costs was recorded in the sections where micro enterprises prevailed: Wholesale and retail trade, repair (43,0%), Real estate activities; renting (20,5%), as well as Manufacturing (19,2%). In the class of small enterprises the biggest share in the total personnel costs was in Wholesale and retail trade, repair (31,6%), Manufacturing (29,5%), as well as in Real estate activities; renting (16,9%). In the total personnel costs of medium enterprises, the biggest share was observed in Manufacturing (40,9%), then in Wholesale and retail trade, repair (19,3%) and Real estate activities; renting (12,9%). In the total personnel costs of large enterprises the leading sections were Manufacturing (40,3%), Transport, storage and communications (19,9%) and Wholesale and retail trade, repair (10,9%).

2.5 Economic indicators on business activity of enterprises

In order to analyze the performance of enterprises in details, some economic indicators were elaborated based on survey results. Those indicators are used in the analysis of results by NACE activities (as average values) and for measuring labour productivity and business efficiency of enterprises.

**12. Економски индикатори пословања
нефинансијске пословне економије, 2008.**

**Economic indicators on non-financial business
economy, 2008**

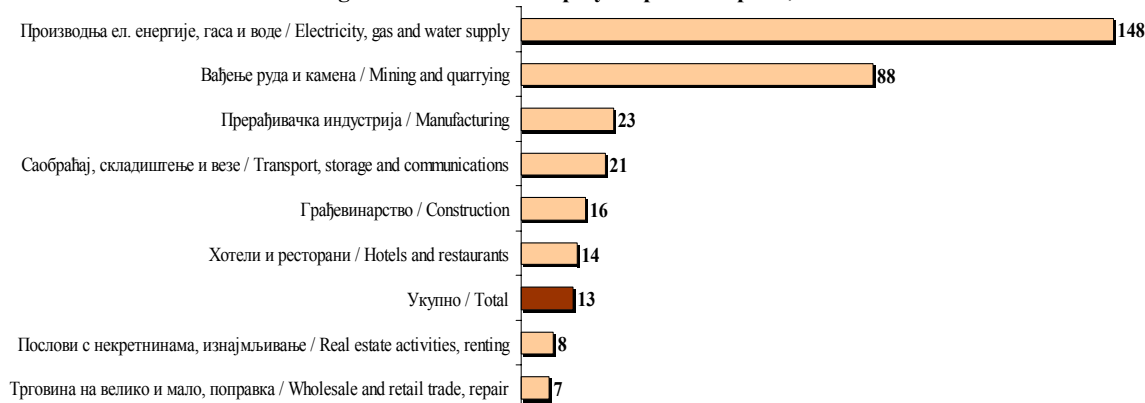
	Број запослених лица по предузећу <i>Number of persons employed per enterprise</i>	Промет по запосленом лицу, у хиљ. РСД <i>Turnover per person employed, in thousand RSD</i>	Трошкови запослених по запосленом, у хиљ.РСД <i>Personnel costs per employee, in thousand RSD</i>	Учешће трошкова запослених у додатој вредности, у % <i>Share of personnel costs in value added, in %</i>	
Укупно	13,3	5435	639	53,6	Total
Вађење руда и камена	88,1	3349	863	72,4	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	22,6	4444	591	61,3	Manufacturing
Произв. ел. енергије, гаса и воде	147,7	7648	877	54,4	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	15,9	3812	631	41,9	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	6,9	9536	572	46,7	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	13,7	1441	477	80,5	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	21,3	3989	759	52,1	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	7,6	3224	723	51,3	Real estate activities, renting

Број запослених лица по предузећу (табела 12), као индикатор величине, мери просечну величину пословних субјеката по делатностима (графикон 9). Овај индикатор показује да је просечна величина предузећа, мерена бројем запослених лица, била вишеструко већа у односу на укупну нефинансијску пословну економију (13), и то у секторима Производња електричне енергије, гаса и воде (148) и Вађење руда и камена (88), што се може објаснити карактером ових делатности, у којима доминира мањи број великих предузећа. У секторима Трговина на велико и мало, поправка (7) и Послови с некретнинама, изнајмљивање (8), просечна величина привредног друштва била је нижа од просека нефинансијске пословне економије.

The number of employees per enterprise (table 12) indicates the average size of enterprises by activities (figure 9). This indicator shows that the average size of enterprises, measured by the number of employees. In comparison to the total non-financial business economy (13), this indicator was much bigger in sections such as Electricity, gas and water supply (148) and Mining and quarrying (88). It is determined by the character of those activities where smaller number of large enterprises dominate. In Wholesale and retail trade, repair (7) and Real estate activities, renting (8), the average size of enterprises was lower than the average for the overall non-financial business economy.

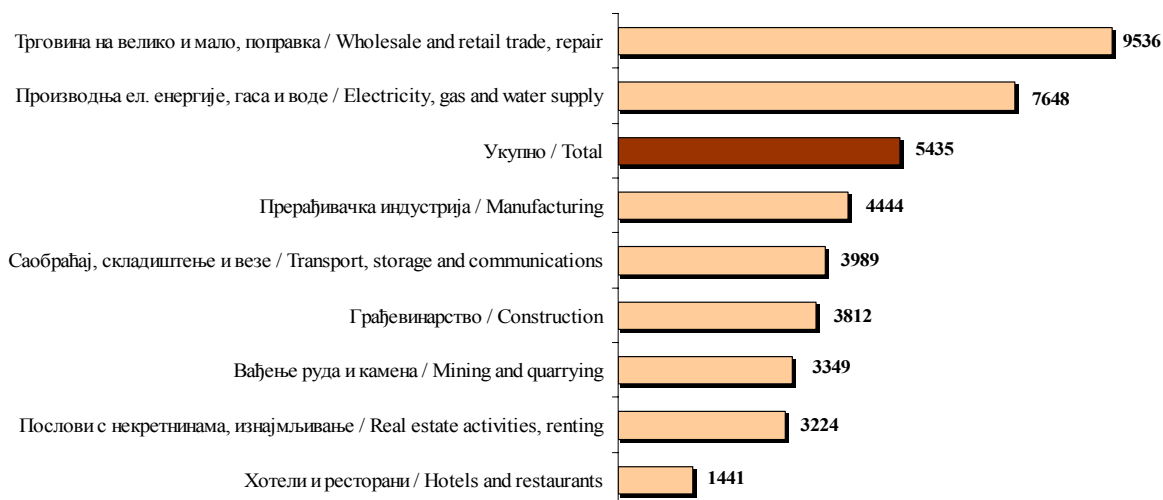
Графикон 9. Број запослених лица по предузећу, 2008.
Figure 9. Number of employees per enterprise, 2008

Промет по запосленом лицу (табела 12) изражава продајну способност пословног субјекта одређене делатности КД (графикон 10). Овај индикатор био је значајно већи у односу на укупан просек (5435 хиљада динара) у секторима Трговина на велико и мало, поправка (9536 хиљада динара) и Производња електричне енергије, гаса и воде (7648 хиљада динара). Најнижи промет по запосленом лицу био је остварен у секторима Хотели и ресторани (1441 хиљада динара) и Послови с некретностима, изнајмљивање (3224 хиљаде динара).

The turnover per employees (table 12) expresses the average selling capability of observed enterprises in a specific NACE activity (figure 10). This indicator was much higher in comparison to the total non-financial business economy (5435 thousand RSD) in Wholesale and retail trade, repair (8243 thousand RSD) and Electricity, gas and water supply (7648 thousand RSD). The lowest turnover per employee was recorded in Hotels and restaurants (1441 thousand RSD) and Real estate activities, renting (3224 thousand RSD).

Графикон 10. Промет по запосленом лицу, у хиљадама РСД, 2008.
Figure 10. Turnover per person employed, in thousand RSD, 2008

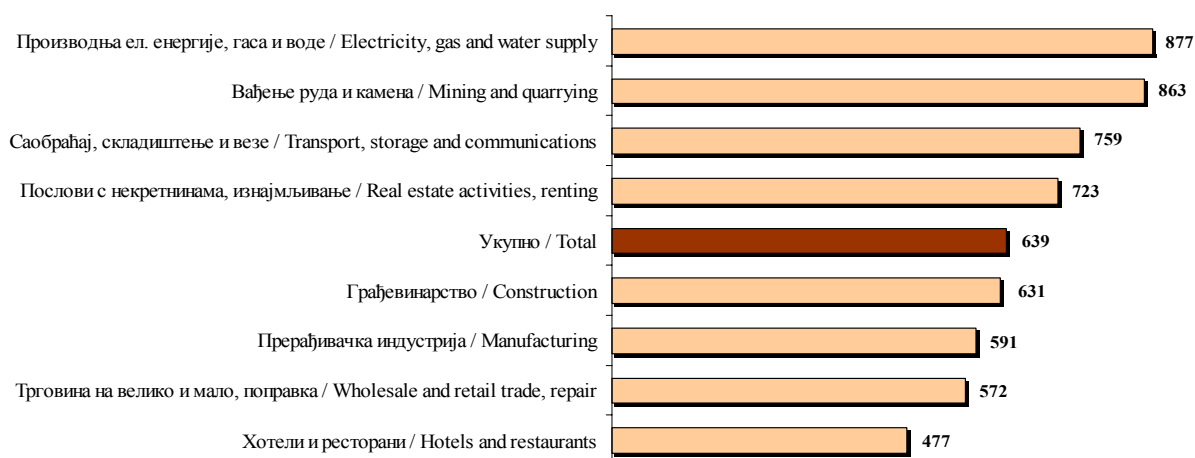

Трошкови запослених по запосленом (табела 12, графикон 11) приказују просечне трошкове запослених у некој делатности КД. У односу на просек нефинансијске пословне економије (639 хиљада динара), просечни трошкови запослених су значајно виши у секторима Производња електричне енергије, гаса и воде (877 хиљада динара) и Вађење руда и камена (863 хиљаде динара). Најнижи просечни трошкови запослених били су у делатностима хотели и ресторани (477 хиљада динара) и трговина на велико и мало, поправка (572 хиљаде динара).

Personnel costs per employee (table 12, figure 11) indicate the average personnel costs in a selected NACE activity. In comparison to the total non-financial business economy (639 thousand RSD) the value of this indicator was much higher in Electricity, gas and water supply (877 thousand RSD) and Mining and quarrying (863 thousand RSD). The lowest personnel costs per employee were in Hotels and restaurants (477 thousand RSD) and Wholesale and retail trade, repair (572 thousand RSD).

Графикон 11. Просечни трошкови запослених, у хиљадама РСД, 2008.
Figure 11. Average personnel costs, in thousand RSD, 2008.

Учешће трошкова запослених неке делатности у оствареној додатој вредности те делатности (табела 12) показује који део додате вредности је потребан за надокнаду трошкова запослених, тј. који део представља пословни вишак или губитак предузећа у конкретној делатности. Веће учешће трошкова запослених у додатој вредности, у односу на укупну нефинансијску пословну економију (53,6%), имале су делатности хотели и ресторани (80,5%), вађење руда и камена (72,4%) и прерађивачка индустрија (61,3%), док је најниже учешће забележено у делатностима грађевинарства (41,9%) и трговине на велико и мало, поправка (46,7%).

The share of personnel costs of a NACE activity in value added of the latter shows which part of the value added is used for the compensation of personnel costs, i.e. which part presents the operating surplus or loss in a certain activity (table 12). Compared to the total non-financial business economy (53,6%), a higher share of personnel costs in the value added was realized in Hotels and restaurants (80,5%), Mining and quarrying (72,4%) and Manufacturing (61,3%), contrary to Construction, and Wholesale and retail trade and repair, which recorded the lowest shares, 41,9% and 46,7% respectively.

13. Продуктивност, профитабилност и економичност пословања предузећа у нефинансијској пословној економији, 2008.**Productivity, profitability and efficiency of non-financial business economy, 2008**

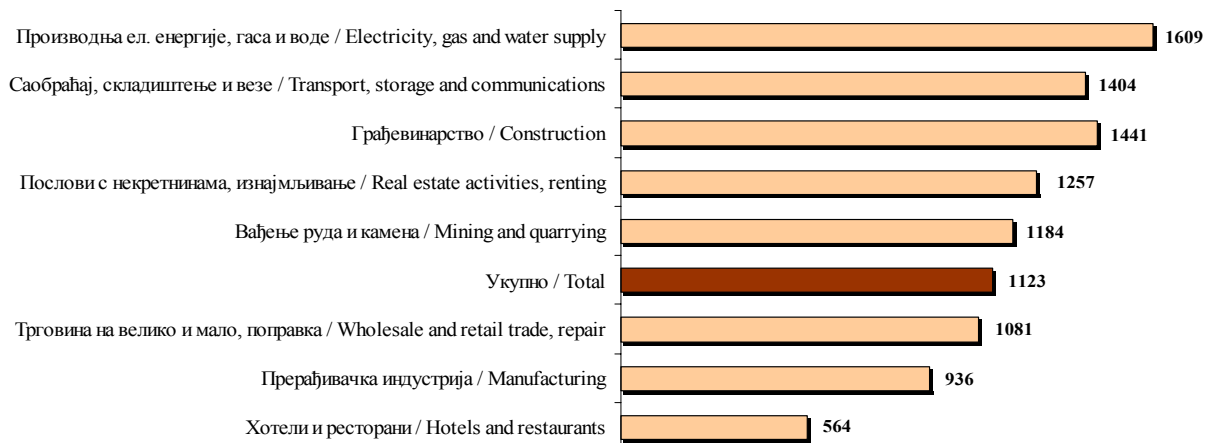
	Продуктивност рада, у хиљ. РСД <i>Apparent labour productivity, in thousand RSD</i>	Продуктивност рада коригована зарадама, у % <i>Wage adjusted labour productivity, in %</i>	Профитабилност, у % <i>Profitability, in %</i>	Економичност, у % <i>Efficiency, in %</i>	
Укупно	1123	175,8	9,6	103,6	Total
Вађење руда и камена	1184	137,1	9,8	96,7	Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	936	158,4	8,2	103,4	Manufacturing
Произв. ел. енергије, гаса и воде	1609	183,5	9,6	95,9	Electricity, gas and water supply
Грађевинарство	1441	228,6	22,0	108,5	Construction
Трговина на велико и мало, поправка	1081	188,9	6,0	104,0	Wholesale and retail trade, repair
Хотели и ресторани	564	118,1	7,6	96,9	Hotels and estaurants
Саобраћај, складиштење и везе	1404	185,0	16,9	104,3	Transport, storage and communications
Послови с некретнинама, изнајмљивање	1257	173,9	19,0	107,2	Real estate activities, renting

Према методологији која се примењује у земљама ЕУ, основни индикатор за мерење продуктивности рада јесте додата вредност по запосленом лицу. Просечна вредност овог индикатора у нефинансијској пословној економији износила је 1123 хиљаде динара (табела 13, графикон 12). Сектори у којима је остварена значајно већа продуктивност рада у односу на просек нефинансијског пословног сектора јесу: Производња електричне енергије, гаса и воде (1609 хиљада динара), Грађевинарство (1441 хиљада динара) и Саобраћај, складиштење и везе (1404 хиљаде динара). Најнижа продуктивност рада остварена је у секторима Хотели и ресторани (564 хиљаде динара) и Прерађивачка индустрија (936 хиљада динара).

According to the EU methodology, the value added at factor costs per person employed is the basic indicator for measuring productivity (figure 12). The average value of this indicator for non-financial business economy (table 13) was 1123 thousand RSD. Sections with much higher apparent labour productivity, in relation to the average of the non-financial business economy were: Electricity, gas and water supply (1609 thousand RSD), Construction (1441 thousand RSD) and Transport, storage and communications (1404 thousand RSD). The lowest productivity has been measured in sections Hotels and restaurants (564 thousand RSD) and Manufacturing (936 thousand RSD).

Графикон 12. Продуктивност рада, у хиљадама РСД, 2008.
Figure 12. Apparent labour productivity, in thousand RSD, 2008.

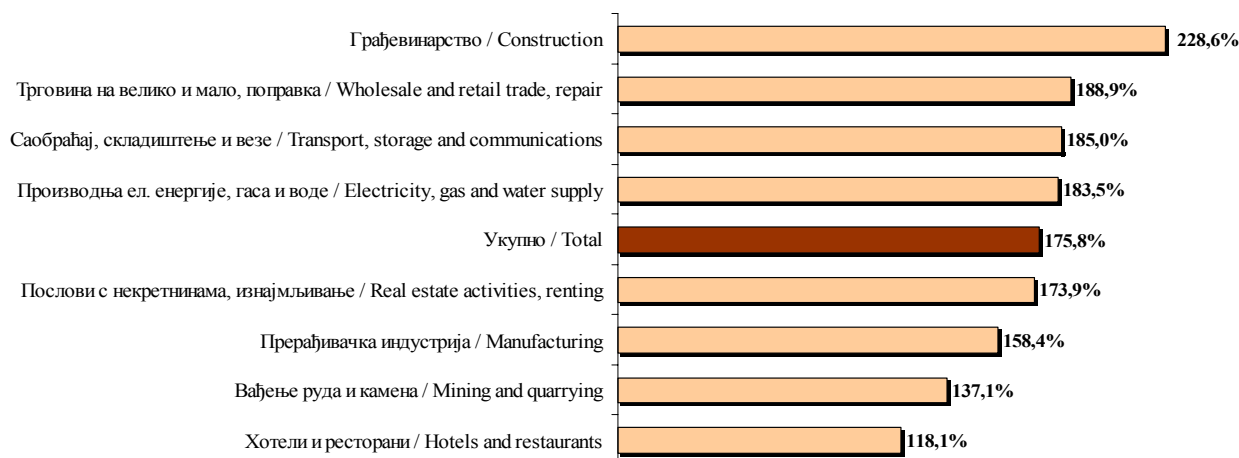
Код мерења продуктивности, где се као инпут рада користи број запослених лица, проблем је што се радници са пуним и скраћеним радним временом, као и привремено одсутни радници, третирају исто тј. као запослени с пуним радним временом. Ово се посебно уочава у делатностима са високим учешћем радника са скраћеним радним временом. Због тога се овако обрачуната продуктивност коригује просечним трошковима запослених. Продуктивност коригована зарадама (табела 13) се изражава процентуално и обрачунава се на следећи начин:

Measuring labour productivity, where the number of employees was used as labor input, is made difficult because full-time, part-time or temporary absent employees are treated the same, i.e. as full-time employees. It is particularly evident in activities having a high share of part-time workers. Consequently, apparent labour productivity should be adjusted by average personnel costs. Wage adjusted labour productivity (table 13) is expressed in percentages and calculated as follows:

$$\begin{aligned} \text{Продуктивност коригована зарадама} &= \frac{\text{Продуктивност рада}}{\text{Просечни трошкови запослених}} \\ \text{или} \\ \text{Продуктивност коригована зарадама} &= \frac{\text{Додата вредност}}{\text{Трошкови запослених}} \\ &= \frac{\text{Коефицијент (број запослених / број запослених лица)}}{\text{Коефицијент (број запослених / број запослених лица)}} \\ \text{Wage adjusted labour productivity} &= \frac{\text{Apparent labour productivity}}{\text{Average personnel costs}} \\ \text{or} \\ \text{Wage adjusted labour productivity} &= \frac{\text{Value added}}{\text{Personnel costs}} \\ &= \frac{\text{Coefficient (number of employees / number of persons employed)}}{\text{Coefficient (number of employees / number of persons employed)}} \end{aligned}$$

Графикон 13. Продуктивност рада коригована зарадама, 2008.
Figure 13. Wage adjusted labour productivity, 2008.

С обзиром да се за инпут рада узимају трошкови запослених а не број запослених, овако обрачуната продуктивност даје поузданије резултате за секторску анализу (графикон 13). Продуктивност коригована зарадама у нефинансијској пословној економији износила је 175,8%, што значи да је 100 динара трошкова инпута рада резултирало са 175,8 динара додате вредности. Сектори у којима је овај индикатор знатно већи у односу на просек нефинансијске пословне економије јесу: Грађевинарство (228,6%), Трговина на велико и мало, поправка (188,9%) и Саобраћај, складиштење и везе (185,0%). Продуктивност коригована зарадама мања у односу на просек нефинансијске пословне економије, забележена је у секторима: Хотели и ресторани (118,1%), Вађење руда и камена (137,1%) и Прерађивачка индустрија (158,4%).

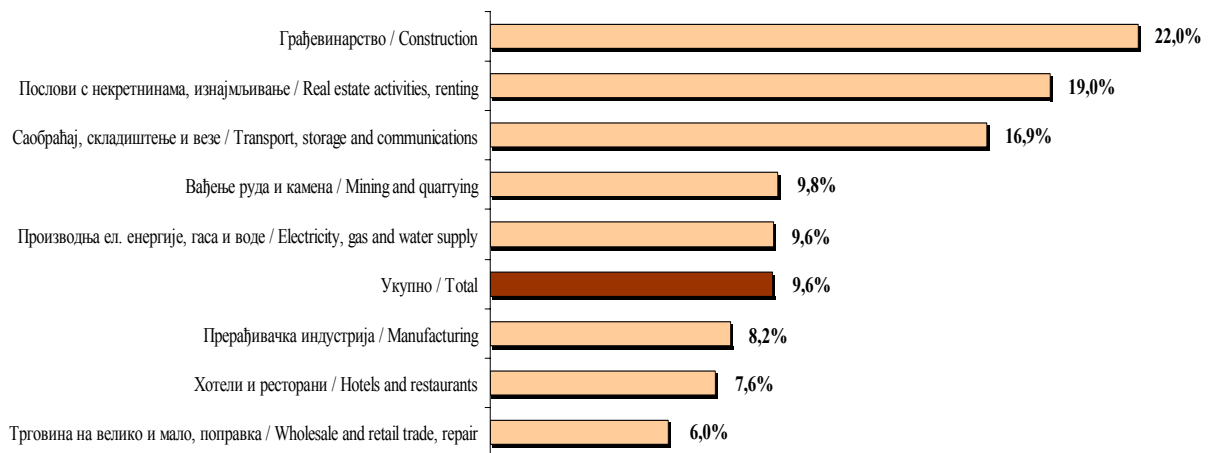
Индикатор профитабилности (брuto пословна стопа) представља процентуално учешће брuto пословног вишка у оствареном промету и показује колико сваки динар прихода од продаје остварује пословног вишка (табела 13, графикон 14). Виши ниво учешћа указује на боље перформансе предузећа и његову бољу зарађивачку способност и конкурентност на тржишту. Индикатор профитабилности нефинансијске пословне економије од 9,6% показује да је са 100 динара прихода од продаје тј. промета остварено 9,6 динара брuto пословног вишка. Најпрофитабилнији сектори у оквиру нефинансијске пословне економије били су: Грађевинарство (22,0%), Послови с некретнинама, изнајмљивање (19,0%) и Саобраћај, складиштење и везе (16,9%). Најнижа профитабилност остварена је у секторима: Трговина на велико и мало, поправка (6,0%), Хотели и ресторани (7,6%) и Прерађивачка индустрија (8,2%).

As personnel costs are used as labor input instead of the number of employees, wage adjusted labour productivity renders more reliable results for section analysis (figure 13). Wage adjusted labour productivity in the non-financial business economy amounted to 175,8%, which means that 100 dinars of personnel costs resulted in 175,8 dinars of value added. The following sections recorded a much higher wage adjusted labour productivity than the average one: Construction (228,6%), Wholesale and retail trade, repair (188,9%) and Transport, storage and communications (185,0%). A lower productivity, in relation to the average one was measured in sections Hotels and restaurants (118,1%), Mining and quarrying (137,1%) and Manufacturing (158,4%).

Profitability indicator (gross operating rate) is the share of gross operating surplus in turnover (as a percentage) and it measures how much each dinar of turnover contribute to the operating surplus (table 13, figure 14). A higher share is expressive of a better enterprise performance and of its earning capability and competitiveness on the market. The profitability indicator in non-financial business economy amounted to 9,6% and indicates that 100 dinars of turnover contributed with 9,6 dinars to the gross operating surplus. The most profitable sections within the non-financial business economy were: Construction (22,0%), Real estate activities, renting (19,0%) and Transport, storage and communications (16,9%). The lowest profitability was realized in the following sections: Wholesale and retail trade, repair (6,0%), Hotels and restaurants (7,6%) and Manufacturing (8,2%).

Графикон 14. Профитабилност, 2008.
Figure 14. Profitability, 2008.

Економичност тј. ефикасност пословања пословних субјеката одређене делатности се мери односом пословних прихода и расхода који показује степен покривености пословних расхода пословним приходима (табела 13). Вредности индикатора мање од 100% показују да пословни расходи нису у потпуности покривени пословним приходима тј. да пословни субјекти у тој делатности послују са губитком. Сектори делатности код којих је овај индикатор мањи од 100% јесу: Производња електричне енергије, гаса и воде (95,9%), Вађење руда и камена (96,7%) и Хотели и ресторани (96,9%).

Efficiency of enterprises in a selected activity is measured with relation between the operating income and costs, and it shows the degree of recompensation of operating costs with operating income (table 13). The value of indicators under 100% indicates that operating costs were not completely recompensed with operating income, i.e. that those enterprises operated with losses. The sections which efficiency was under 100% were as follows: Electricity, gas and water supply (95,9%), Mining and quarrying (96,7%) and Hotels and restaurants (96,9%).

Статистички билтен – Основни резултати пословања предузећа и предузетника у 2007. години
Statistical Bulletin – Basic results of business activity of enterprises and entrepreneurs in the year 2007

Издавач: Републички завод за статистику
Београд, Милана Ракића бр. 5

Published by: Statistical Office of the Republic of Serbia
Belgrade, Milana Rakica no. 5

За издавача: проф. др Драган Вукмировић, директор
For publishers: Director Dragan Vukmirovic, Ph.D.

Рукопис припремили: Биљана Брајовић, Милица Стефановић-Розгић, Јован Мамула
Transcript: Biljana Brajović, Milica Stefanović-Rozgić, Jovan Mamula

РЕДАКЦИЈА / EDITORIAL STAFF

Руководилац: Мирослав Јанковић
Editor in chief: Miroslav Janković

Чланови: Селена Марковић, Татјана Савић, Јасмина Костић Симов, Јелена Милаковић, Соња Радоичић
Members: Selena Marković, Tatjana Savić, Jasmina Kostić Simov, Jelena Milaković, Sonja Radoičić

Лектура: Емилија Видановић
Editing: Emilija Vidanović

Превод: Биљана Брајовић, Весна Аралица
Translated by: Biljana Brajović, Vesna Aralica

Графички прикази: Милан Шормаз
Graphic design: Milan Šormaz

www.stat.gov.rs

Издаје и штампа

Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 011 2412-922; Телефакс: 011 2411-260
Број страна: 37 • Тираж: 20

Published and printed by

The Statistical Office of the Republic of Serbia, Belgrade, Milana Rakica 5
Telephone: +381 11 2412922; Fax: +381 11 2411260
Number of pages: 37 • Circulation: 20 copies

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
311

БИЛТЕН / Републички завод за статистику
Србије ; за издавача Драган Вукмировић. -
1992, бр. 347 - . - Београд (Милана
Ракића 5) : Републички завод за статистику
Србије, 1992- (Београд : Републички завод
за статистику Србије). - 29 cm

Повремено. - Наставак публикације : Bilten
– Republički zavod za statistiku SR Srbije =
ISSN 0582-6950
ISSN 0354-3641 = Билтен - Републички завод
за статистику Србије

COBISS.SR-ID 16405506